

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
СУМСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Кафедра архітектури та інженерних вишукувань**

«Затверджую»
Завідувач кафедри
Височин І.А.
«_____» _____ 2020 р.

**РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
(СИЛАБУС)**

2. АП. 03. 07 Рисунок, живопис, скульптура

Спеціальність 191 архітектура та містобудування

Освітня програма: архітектура та містобудування

Факультет Будівельний

2020–2021 навчальний рік

Робоча програма навчальної дисципліни «Рисунок, живопис, скульптура» за спеціальністю 191 «Архітектура та містобудування»

Розробник: О. М. Чередниченко, старший викладач (

А. Чередниченко

Робоча програма розглянута на засіданні кафедри архітектури та інженерних вишукувань

Протокол від "12" червня 2020 року № 12

Завідувач кафедри АталВ

А. Височин
(підпис)

(Височин І. А.)
(прізвище та ініціали)

Погоджено:

Гарант освітньої програми

А. Височин

(І.А. Височин)

Декан факультету

М. В. Нагорний

(М. В. Нагорний)

Методист відділу якості освіти,
ліцензування та акредитації

А. Баран

А. Баран

Зареєстровано в електронній базі: «10» 07 2020р.

© СНАУ, 2020 рік

© Один автор, О. М. Чередниченко, 2020 рік

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни			
		денна форма навчання			
Кількість кредитів: 1/2 семестр 2/2 3/4 семестр 2/2 5/6 семестр 2/2 7/8 семестр 2/1,3	Галузь знань <u>191 Архітектура та містобудування</u> (шифр і назва)	<u>Нормативна</u> (за вибором)			
Модулів : 1/2 семестр 2 3/4 семестр 2 5/6 семестр 2 7/8 семестр 2	Спеціальність (професійне спрямування): <u>191 Архітектура та містобудування</u>	Рік підготовки:			
Змістових модулів: 1/2 семестр 2 3/4 семестр 2 5/6 семестр 3 7/8 семестр 2		2020-2021			
Загальна кількість годин: 1/2 семестр 60/60 3/4 семестр 60/60 5/6 семестр 60/60 7/8 семестр 60/30		Курс			
		1	2	3	4
		Семестр			
		1/2	3/4	5/6	7/8
Тижневих годин для денної форми навчання: 1/2 семестр аудиторних – 2 самостійної роботи студента – 2 3/4 семестр аудиторних – 2 самостійної роботи студента – 2 5/6 семестр аудиторних – 2 самостійної роботи студента – 2 7/8 семестр аудиторних – 2 самостійної роботи студента – 1	Освітній ступінь: бакалавр	Лекції			
		Практичні			
		30/30	30/30	30/30	30/12
		Лабораторні			
		Самостійна робота			
		30/30	30/30	30/30	30/18
		Індивідуальні завдання: – год.			
		Вид контролю: диф. залік			

Примітка.

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить:

для денної форми навчання:

1/2 семестр (50/50)

3/4 семестр (50/50)

5/6 семестр (50/50)

7/8 семестр (60/40)

2. Мета і завдання навчальної дисципліни

1/2 семестр

Мета - дисципліна «Рисунок» вивчається студентами першого курсу на протязі двох семестрів (напрямку підготовки «Архітектура»).

Дисципліна «Рисунок» є базовою в академічній системі оволодіння образотворчою грамотою. Мета навчального рисунку полягає у розвитку загальної художньої культури студентів, формуванні вмінь аналізувати і зображувати об'ємні форми на площині, виробленні практичних навичок рисування з натури та за уявою.

Розвиток аналітичного мислення. Навчитися розуміти конструктивну основу зображуваних об'єктів, аналізувати їх будову, уявно моделювати форму, знаходити оптимальні варіанти композиції у рисунку.

Формування просторового сприйняття і уяви. Навчитися бачити і передавати форму об'ємно, оволодіти вмінням перспективної побудови зображення, вміти створювати архітектурні композиції за уявою.

Завдання - опанувати принципи створення реалістичного зображення на площині. Навчитися розуміти закони побудови конструктивної форми моделі і використовувати їх у практичній роботі над рисунком.

Розуміти тонову цілісність зображення. Оволодіти принципом роботи від загального до окремого. Формування кола практичних графічних умінь. Пошук засобів, що підкреслюють найбільш характерні особливості зображуваної моделі, що сприятиме найбільшій виразності рисунку.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен

знати:

1. основи композиційного розміщення зображуваної моделі на аркуші;
2. основні принципи конструктивного рисунку та його стадійну послідовність, засоби побудови об'ємної форми на площині, закономірності сприйняття;
3. принципи перспективного зображення моделі та її компонентів;
4. закономірності стану освітлення предмета (світло, бік, напівтінь, рефлекс, власна і падаюча тінь);

вміти:

1. знаходити оптимальне композиційне рішення;

2. правильно визначити пропорції зображуваного об'єкта;
3. наглядно продемонструвати конструктивно-пластичний аналіз структури форми зображуваного предмету;
4. дотримуватись принципів великої форми та її конкретизації;
5. вирішити проблему об'ємності та просторовості зображення основними засобами рисунку тоном та лінією.

3/4 семестр

Мета: розвиток аналітичного мислення, формування просторового сприйняття і уяви, опанування принципів створення реалістичного зображення та розуміння законів кольорових співвідношень. У процесі вивчення дисципліни студенти засвоюють відомості про основи композиційного розміщення зображуваної моделі, основні принципи живопису та стадійну послідовність реалістичного кольорового зображення.

Розвиток у студентів розуміння пластики, об'ємно-просторового бачення та практичних навичок виконання рельєфних зображень як одного із видів синтезу скульптури й архітектури.

Формування просторового сприйняття і уяви. Навчитися бачити і передавати форму об'ємно, оволодіти вмінням перспективної побудови зображення, вміти створювати архітектурні композиції за уявою.

Завдання - опанувати принципи створення реалістичного зображення на площині. Навчитися розуміти закони побудови конструктивної форми моделі і використовувати їх у практичній роботі над рисунком.

Розуміти тонову цілісність зображення. Оволодіти принципом роботи від загального до окремого. Формування кола практичних графічних умінь. Пошук засобів, що підкреслюють найбільш характерні особливості зображуваної моделі, що сприятиме найбільшій виразності рисунку.

Розвиток аналітичного мислення (студенти вчаться розуміти принцип кольорового зображення об'єктів, аналізувати утворення та співвідношення кольорів, уявно моделювати форму, знаходити оптимальні варіанти композиції); формування просторового сприйняття й уяви (робота над живописом вчить студентів бачити і передавати форму об'ємно за допомогою кольору, враховуючи освітлення та простір); опанування принципів створення реалістичного зображення на площині (шляхом виконання систематичних вправ, студенти повинні навчитися розуміти закони зображення форми моделі і використовувати їх у практичній роботі над живописом); розуміння цілісності зображення (оволодіння принципом роботи від загального до частки, вміння деталізувати, не руйнуючи цілого; вірно визначати тональні та кольорові відношення); формування кола практичних живописних умінь (пошук засобів, що підкреслюють найбільш характерні особливості зображуваної моделі, її матеріальність, колір, та фактори що впливають на його утворення).

Навчити студентів застосовувати набуті знання при створенні рельєфів, розвиток індивідуальних стилістичних манер кожного студента у висловлюванні пластичної ідеї сучасності з урахуванням функціонального призначення, технології виготовлення, матеріалу.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен

знати:

1. основи композиційного розміщення зображуваної моделі на аркуші;

вміти:

1. основні принципи конструктивного рисунку та його стадійну послідовність, засоби побудови об'ємної форми на площині, закономірності сприйняття.

5/6 семестр

Мета: розвиток аналітичного мислення, формування просторового сприйняття і уяви, опанування принципів створення реалістичного зображення та розуміння законів кольорових співвідношень. У процесі вивчення дисципліни студенти засвоюють відомості про основи композиційного розміщення зображуваної моделі, основні принципи живопису та стадійну послідовність реалістичного кольорового зображення.

Розвиток у студентів розуміння пластики, об'ємно-просторового бачення та практичних навичок виконання рельєфних зображень як одного із видів синтезу скульптури й архітектури.

Завдання: розвиток аналітичного мислення (студенти вчать розуміти принцип кольорового зображення об'єктів, аналізувати утворення та співвідношення кольорів, уявно моделювати форму, знаходити оптимальні варіанти композиції); формування просторового сприйняття й уяви (робота над живописом вчить студентів бачити і передавати форму об'ємно за допомогою кольору, враховуючи освітлення та простір); опанування принципів створення реалістичного зображення на площині (шляхом виконання систематичних вправ, студенти повинні навчитися розуміти закони зображення форми моделі і використовувати їх у практичній роботі над живописом); розуміння цілісності зображення (оволодіння принципом роботи від загального до частки, вміння деталізувати, не руйнуючи цілого; вірно визначати тональні та кольорові відношення); формування кола практичних живописних умінь (пошук засобів, що підкреслюють найбільш характерні особливості зображуваної моделі, її матеріальність, колір, та фактори що впливають на його утворення).

Навчити студентів застосовувати набуті знання при створенні рельєфів, розвиток індивідуальних стилістичних манер кожного студента у висловлюванні пластичної ідеї сучасності з урахуванням функціонального призначення, технології виготовлення, матеріалу.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен

знати:

1. основи композиційного розміщення зображуваної моделі на аркуші;
2. основні принципи живопису та його стадійну послідовність, засоби побудови об'ємної форми на площині, закономірності сприйняття кольору;
3. принципи перспективного зображення моделі та її компонентів;
4. закономірності стану освітлення предмета (світло, відблиск, напівтінь, рефлекс, власна і падаюча тінь);
5. загальну структуру побудови та кольорового зображення предметів;
6. основні типи рельєфів, які широко застосовувались у світовій скульптурі;

7. закони побудови рельєфних зображень на площині.

вміти:

1. прийняти оптимальне композиційне рішення;
2. правильно визначити пропорції зображуваних об'єктів.
3. наглядно продемонструвати конструктивно-пластичний аналіз структури форми зображуваного предмету, та кольорових світлотіньових відношень предметів та простору;
4. дотримуватись принципів великої форми та її конкретизації;
5. вирішити проблему об'ємності та просторовості зображення основними засобами живопису-кольором;
6. створювати рельєфні зображення на площині; застосовувати різні інструменти при виконанні пластичних творів;
7. виконувати розрахунки скорочення об'ємів згідно з законами побудови класичного рельєфу;
8. оформляти практичні роботи у вигляді завершених тематичних моделей.

7/8 семестр

Мета: розвиток аналітичного мислення, формування просторового сприйняття і уяви, опанування принципів створення реалістичного зображення та розуміння законів кольорових співвідношень. У процесі вивчення дисципліни студенти засвоюють відомості про основи композиційного розміщення зображуваної моделі, основні принципи живопису та стадійну послідовність реалістичного кольорового зображення.

Розвиток у студентів розуміння пластики, об'ємно-просторового бачення та практичних навичок виконання рельєфних зображень як одного із видів синтезу скульптури й архітектури.

Формування просторового сприйняття і уяви. Навчитися бачити і передавати форму об'ємно, оволодіти вмінням перспективної побудови зображення, вміти створювати архітектурні композиції за уявою.

Завдання - опанувати принципи створення реалістичного зображення на площині. Навчитися розуміти закони побудови конструктивної форми моделі і використовувати їх у практичній роботі над рисунком.

Розуміти тонову цілісність зображення. Оволодіти принципом роботи від загального до окремого. Формування кола практичних графічних умінь. Пошук засобів, що підкреслюють найбільш характерні особливості зображуваної моделі, що сприятиме найбільшій виразності рисунку.

Розвиток аналітичного мислення (студенти вчаться розуміти принцип кольорового зображення об'єктів, аналізувати утворення та співвідношення кольорів, уявно моделювати форму, знаходити оптимальні варіанти композиції); формування просторового сприйняття й уяви (робота над живописом вчить студентів бачити і передавати форму об'ємно за допомогою кольору, враховуючи освітлення та простір); опанування принципів створення реалістичного зображення на площині (шляхом виконання систематичних вправ, студенти повинні навчитися розуміти закони зображення форми моделі і використовувати їх у практичній роботі над живописом); розуміння цілісності зображення

(оволодіння принципом роботи від загального до частки, вміння деталізувати, не руйнуючи цілого; вірно визначати тональні та кольорові відношення); формування кола практичних живописних умінь (пошук засобів, що підкреслюють найбільш характерні особливості зображуваної моделі, її матеріальність, колір, та фактори що впливають на його утворення).

Навчити студентів застосовувати набуті знання при створенні рельєфів, розвиток індивідуальних стилістичних манер кожного студента у висловлюванні пластичної ідеї сучасності з урахуванням функціонального призначення, технології виготовлення, матеріалу.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен **знати:**

1. основи композиційного розміщення зображуваної моделі на аркуші;
2. основні принципи конструктивного рисунку та його стадійну послідовність, засоби побудови об'ємної форми на площині, закономірності сприйняття;
3. принципи перспективного зображення моделі та її компонентів;
4. закономірності стану освітлення предмета (світло, бік, напівтінь, рефлекс, власна і падаюча тінь);
5. основні принципи живопису та його стадійну послідовність, засоби побудови об'ємної форми на площині, закономірності сприйняття кольору;
6. загальну структуру побудови та кольорового зображення предметів;
7. основні типи рельєфів, які широко застосовувались у світовій скульптурі;
8. закони побудови рельєфних зображень на площині.

вміти:

1. знаходити оптимальне композиційне рішення;
2. правильно визначити пропорції зображуваного об'єкта;
3. дотримуватись принципів великої форми та її конкретизації;
4. вирішити проблему об'ємності та просторовості зображення основними засобами рисунку тоном та лінією;
5. прийняти оптимальне композиційне рішення;
6. наглядно продемонструвати конструктивно-пластичний аналіз структури форми зображуваного предмету, та кольорових світлотіньових відношень предметів та простору;
7. вирішити проблему об'ємності та просторовості зображення основними засобами живопису-кольором;
8. створювати рельєфні зображення на площині; застосовувати різні інструменти при виконанні пластичних творів;
9. виконувати розрахунки скорочення об'ємів згідно з законами побудови класичного рельєфу;
10. оформляти практичні роботи у вигляді завершених тематичних моделей

3. Програма навчальної дисципліни

Затверджена Вченою радою ШНАУ 27 квітня 2015 року протокол №9

Змістовий модуль 1. Конструктивний рисунок і архітектурні деталі

Тема 1. Лінійно-конструктивний рисунок побудови геометричних тіл (куб, циліндр, конус, піраміда) та складної геометричної форми з вписаними окружностями (за уявою).

Створити композицію з геометричного тіла - куба, опанувати закон перспективи побудови об'єкта на одну точку сходу, передати лінійно повітряну перспективу.

Матеріали: папір А2 формату ватман, напівватман, графітні олівці 2Н-2В, гумка.

Самостійна робота: виконати рисунок геометричних тіл (куби, паралелепіпеди) побудованих на одну точку сходу (за уявою)..

Тема 2. Конструктивний рисунок з тональним вирішенням (тіла обертання. Ваза).

Виконати конструктивний рисунок тіла обертання - ваза, передати світлотіньові відносини, вирішити повітряну перспективу.

Матеріал: папір А2 формату ватман, напівватман, графітні олівці 2Н-2В, гумка.

Самостійна робота: виконати рисунок постановки зі складними круглими тілами; виконати рисунок табуретів в різних положеннях.

Тема 3. Постановка з геометричних та архітектурних деталей і драперією у просторі.

Ознайомлення з особливостями лінійно-конструктивної побудови гіпсових тіл, набуття навичок побудови перспективи, ознайомлення з конструктивними особливостями предметів гранних і круглих гіпсових тіл, власна і падаюча тіні, знайомство з особливостями розподілення світла на драперії і гіпсових тілах.

Матеріали: папір А2 формату ватман, напівватман, графітні олівці 2Н-2В, гумка.

Самостійна робота: виконати конструктивний рисунок драперії

Тема 4. Малюнок рослинних орнаментів (трилисник, п'ятилисник).

Композиція, лінійно-конструктивна побудова, точка зору, лінія горизонту, композиція, симетричність, лінійно-просторова перспектива, узагальнення, цілісність.

Матеріал: папір А2 формату ватман, напівватман, графітні олівці 2Н-2В, гумка.

Самостійна робота: виконати композицію з простих геометричних побутових предметів.

Модуль 2 Змістовий модуль 2. Гіпсові частини обличчя та моделі голови

Тема 5. Конструктивний рисунок черепа.

Виконати конструктивний рисунок черепа в двох положеннях (тричверті, профіль) з домінуючим одним на вибір, передати світлотіньові відносини, вирішити повітряну перспективу.

Матеріали: папір А2 формату ватман, напівватман, графітні олівці 2Н-2В, гумка.

Самостійна робота: лінійно-конструктивний рисунок анатомічних таблиць черепа.

Тема 6. Рисунок гіпсових губ Давида

Композиція, лінійно-конструктивна побудова губ, точка зору, лінія горизонту, композиція, симетричність, лінійно-просторова перспектива, узагальнення, цілісність.

Матеріали: папір А2 формату ватман, напівватман, графітні олівці 2Н-2В, гумка.

Самостійна робота: лінійно-конструктивний рисунок анатомічних таблиць губів.

Тема 7. Рисунок гіпсового носа Давида.

Композиція, лінійно-конструктивна побудова носа, точка зору, лінія горизонту, композиція, симетричність, лінійно-просторова перспектива, узагальнення, цілісність.

Матеріали: папір А2 формату ватман, напівватман, графітні олівці 2Н-2В, гумка.

Самостійна робота: лінійно-конструктивний рисунок анатомічних таблиць носів.

Тема 8. Рисунок гіпсового ока Давида.

Композиція, лінійно-конструктивна побудова ока, точка зору, лінія горизонту, композиція, симетричність, лінійно-просторова перспектива, узагальнення, цілісність.

Матеріали: папір А2 формату ватман, напівватман, графітні олівці 2Н-2В, гумка.

Самостійна робота: лінійно-конструктивний рисунок анатомічних таблиць очей.

Тема 9. Рисунок гіпсового вуха Давида.

Композиція, лінійно-конструктивна побудова вуха, точка зору, лінія горизонту, композиція, симетричність, лінійно-просторова перспектива, узагальнення, цілісність.

Матеріали: папір А2 формату ватман, напівватман, графітні олівці 2Н-2В, гумка.

Самостійна робота: лінійно-конструктивний рисунок анатомічних таблиць ушей.

Тема 10. Малюнок гіпсової обрубковки голови

Конструктивна побудова обрубковки, точка зору, лінія горизонту, перспектива, цілісність.

Матеріали: папір А2 формату ватман, напівватман, графітні олівці 2Н-2В, гумка.

Самостійна робота: анатомічні, конструктивні, натурні зарисовки носа; анатомічні, конструктивні, натурні зарисовки ока.

Тема 11. Рисунок гіпсової голови.

Конструктивний рисунок гіпсової голови з плечовим поясом, передати світлотіньові відносини, вирішити повітряну перспективу.

Матеріали: папір А2 формату ватман, напівватман, графітні олівці 2Н-2В, гумка.

Самостійна робота: анатомічні, конструктивні, натурні зарисовки носа; анатомічні, конструктивні, натурні зарисовки ока.

Тема 1. Тональний рисунок просторового натюрморту в інтер'єрі з урахуванням простору і деталей.

Ознайомлення з особливостями лінійно-конструктивної побудови гіпсових тіл, набуття навичок побудови перспективи, ознайомлення з конструктивними особливостями предметів гранних і круглих гіпсових тіл, власна і падаюча тіні, знайомство з особливостями розподілення світла на драперії і гіпсових тілах.

Матеріали: папір А2 формату ватман, графітні олівці 2Н-2В, гумка.

Самостійна робота: начерки фігури людини, лінійні, плямові (з використанням туші) графітним олівцем або м'якими матеріалами.

Тема 2. Рисунок гіпсової голови.

Конструктивний рисунок гіпсової голови з плечовим поясом, передати світлотіньові відносини, вирішити повітряну перспективу.

Матеріали: папір А2 формату ватман, напівватман, графітні олівці 2Н-2В, гумка.

Самостійна робота: анатомічні, конструктивні, натурні зарисовки носа; анатомічні, конструктивні, натурні зарисовки ока.

Тема 3. Конструктивний рисунок живої голови.

Конструктивний рисунок живої голови м'якими матеріалами, передати світлотіньові відносини, вирішити повітряну перспективу.

Матеріали: папір А2 формату ватман, напівватман, графітні олівці 2Н-2В, гумка.

Самостійна робота: виконати конструктивний рисунок живої голови.

Змістовий модуль 2.**Живопис****Тема 4. Гризайль (натюрморт).**

Тональна передача, повітряна перспектива.

Матеріали: папір А2 формату ватман, напівватман, графітні олівці 2Н-2В, гумка.

Самостійна робота: гризайль, натюрморт (2–3 предмети).

Тема 5. Кольоровий рефлекс. Натюрморт із гіпсових тіл на фоні контрастних драперій.

Вивчити закономірності побудови форми з урахуванням впливу кольору оточуючого середовища, простежити виконання кольорових рефлексів. Гуаш. Акварель.

Матеріали: папір А2 формату ватман, напівватман, акварель, гуаш.

Самостійна робота: натюрморт з 2–3 предметів з проявом кольорового рефлексу.

Тема 6. Тепла гама кольорів. Натюрморт.

Натурна постановка в теплій гамі кольорів. Акварель. Гуаш.

Матеріали: папір А2 формату ватман, напівватман, акварель, гуаш.

Самостійна робота: натюрморт у теплій гамі кольорів.

Тема 7. Холодна гама кольорів. Натюрморт.

Натурна постановка у холодній гамі кольорів. Акварель. Гуаш.

Матеріали: папір А2 формату ватман, напівватман, акварель, гуаш.

Самостійна робота: натюрморт у холодній гамі кольорів.

5/6 семестр

Модуль 1

Змістовий модуль 1.

Конструктивний рисунок фігури людини

Тема 1. Стопа. Рисунок у різних положеннях.

Виконується конструктивно-анатомічний рисунок із застосуванням тону; передання пластики, пропорцій, характерних особливостей форм зображуваного об'єкту.

Матеріали: папір А2 формату ватман, напівватман, графітні олівці 2Н-2В, гумка. **Самостійна робота:** анатомічні зарисовки стоїш в різних положеннях.

Тема 2. Рука. Рисунок у різних положеннях.

Виконується конструктивно-анатомічний рисунок із застосуванням тону; передання пластики, пропорцій, характерних особливостей форм зображуваного об'єкту.

Матеріали: папір А2 формату ватман, напівватман, графітні олівці 2Н-2В, гумка. **Самостійна робота:** анатомічні зарисовки руки в різних положеннях.

Тема 3. Рисунок одягненої напівфігури (жива модель).

Конструктивний та анатомічний аналіз тіла людини, взаємозалежність між плечовим і газовим поясом при зображенні стоячої постаті людини, пропорції, центр ваги, симетричність, вибір точки зору, лінія горизонту, композиція, конструктивно-пластична побудова, пластичне моделювання, узагальнення форми, цілісність сприйняття.

Матеріали: папір А2 формату ватман, напівватман, графітні олівці 2Н-2В, гумка.

Самостійна робота: виконати конструктивні рисунки одягненої напівфігури.

Модуль 2

Змістовий модуль 2.

Живописне зображення голови

Тема 4. Натюрморт із гіпсовою головою.

Ознайомлення з основними правилами роботи з гуашшю, набуття навичок зображення предмету на площині в кольорі, набуття навичок зображення з

урахуванням кольорової перспективи, передача світло-тонового та кольорового відношення предметів, врахувати дію рефлексів. (Гуаш, акварель).

Самостійна робота. Копія етюду голови. Гризайль. Опанувати прийоми моделювання форми голови у живописі. (Гуаш, акварель).

Тема 5. Голова натурника. Гризайль.

Ознайомлення з основними правилами роботи з аквареллю, набуття навичок зображення предмету на площині в кольорі, набуття навичок зображення з урахуванням кольорової перспективи, передача світло-тонового та кольорового відношення предметів, врахувати дію рефлексів. (Акварель).

Самостійна робота. Етюди голови натурника. Опанувати прийоми моделювання форми голови у живописі.

Тема 6. Одягнена напівфігура з руками.

Ознайомлення з основними правилами роботи з гуашшю, набуття навичок зображення предмету на площині в кольорі, набуття навичок зображення з урахуванням кольорової перспективи, передача світло-тонового та кольорового відношення предметів, врахувати дію рефлексів. (Гуаш, акварель).

Змістовий модуль 3.

Скульптура

Тема 7. Копії мотивів давньоруської рельєфної пластики.

Композиція, передача пластики, пропорцій, характерних особливостей форм зображуваного об'єкту.

Матеріали: пластилін, каркас для ліплення, дерев'яна (пластмасова) пластина, стеки, петлі.

Тема 8. Декоративний натюрморт. Рельєф. Творче рішення.

Передача пластики, пропорцій, характерних особливостей форм зображуваного об'єкту.

Матеріали: пластилін, каркас для ліплення, дерев'яна (пластмасова) пластина, стеки, петлі.

7/8 семестр

Модуль 1

Змістовий модуль 1.

Конструктивний рисунок фігури людини

Тема 1. Рисунок гіпсової статуї з елементами інтер'єру.

За допомогою засобів конструктивно-аналітичного рисунку виявити пластику, пропорції, характерні особливості форми зображувального об'єкту.

Матеріали: папір А2 формату ватман, напівватман, графітні олівці 2Н-2В, гумка.

Самостійна робота: анатомічна таблиця торс. Короткочасні зарисовки людей.

Тема 2. Рисунок чоловічої фігури в інтер'єрі.

Провести конструктивно-пластичний аналіз форми об'єкту. Опанувати прийоми передачі особливостей натури засобами світлотіньового рисунка.

Матеріали: папір А2 формату ватман, напівватман, графітні олівці 2Н-2В, гумка.

Самостійна робота: Короткочасні зарисовки людей в інтер'єрі.

Тема 3. Рисунок жіночої фігури.

Опанувати прийоми конструктивної побудови тіла людини та пластичний аналіз форми об'єкту.

Матеріали: папір А2 формату ватман, напівватман, графітні олівці 2Н-2В, гумка.

Самостійна робота: Рисунок інтер'єру. Оволодіти основними прийомами зображення перспективи інтер'єру.

Модуль 2

Змістовий модуль 2.

Живописне зображення фігури в інтер'єрі

Тема 4. Фігура в інтер'єрі.

Забезпечити колористичний зв'язок фігури з інтер'єром, передати світлові-тіньові та кольорові відношення, враховуючи освітлення інтер'єру.

Матеріали: папір А2 формату ватман, напівватман, акварель, гуаш.

Самостійна робота: етюд фігури в інтер'єрі.

Тема 5. Етюд архітектурного об'єкту з фігурою.

Забезпечити колористичний зв'язок фігури з архітектурним об'єктом і навколишнім середовищем, передати світлові-тіньові та кольорові відношення.

Матеріали: папір А3 формату ватман, напівватман, акварель, гуаш.

Самостійна робота: етюд архітектурної будови.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						Заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	лаб	інд	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
1/2 семестр												
Модуль 1												
Змістовий модуль 1.												
Конструктивний рисунок і архітектурні деталі.												
Тема 1. Лінійно-конструктивний рисунок побудови геометричних тіл (куб, циліндр, конус, піраміда) та складної геометричної форми з	24		12			12						

вписаними окружностями												
Тема 2. Конструктивний рисунок з тональним вирішенням (тіла обертання. Ваза)	12		6			6						
Тема 3. Постановка з геометричних тіл із драперією у просторі.	12		6			6						
Тема 4. Малюнок рослинних орнаментів (трилисник, п'ятилисник).	12		6			6						
Разом за змістовим модулем 2	60		30			30						
Модуль 2												
Змістовий модуль 2.												
Гіпсові частини обличчя та моделі голови												
Тема 5. Конструктивний рисунок черепа	12		6			6						
Тема 6. Рисунок гіпсових губ Давида	8		4			4						
Тема 7. Рисунок гіпсового носа Давида.	8		4			4						
Тема 8. Рисунок гіпсового ока Давида.	8		4			4						
Тема 9. Рисунок гіпсового вуха Давида	8		4			4						
Тема 10. Рисунок жіночої гіпсової голови (Венера)	8		4			4						
Тема 11. Рисунок гіпсової обрубковки голови.	8		4			4						
Разом за змістовим модулем 4	60		30			30						
Усього годин	120		60			60						
3/4 семестр												
Модуль 1												
Змістовий модуль 1.												
Голова людини.												
Тема 1. Тональний рисунок	16		8			8						

просторового натюрморту в інтер'єрі з урахуванням простору і деталей												
Тема 2. Рисунок гіпсової голови	24		10			10						
Тема 3. Конструктивний рисунок живої голови.	24		12			12						
Разом за змістовим модулем 1	60		30			30						
Змістовий модуль 2. Живопис												
Тема 4. Гризайль (натюрморт)	12		6			6						
Тема 5. Кольоровий рефлекс. Натюрморт із гіпсових тіл на фоні контрастних драперій	16		8			8						
Тема 6. Тепла гама кольорів. Натюрморт.	16		8			8						
Тема 7. Холодна гама кольорів. Натюрморт.	16		8			8						
Разом за змістовим модулем 2	60		30			30						
Усього годин	120		60			60						
5/6 семестр												
Модуль 1												
Змістовий модуль 1. Конструктивний рисунок фігури і частин людини												
Тема 1. Рисунок стопи у двох положеннях	16		8			8						
Тема 2. Рисунок кісті руки у двох положеннях.	16		8			8						
Тема 3. Рисунок гіпсової голови	28		14			14						
Разом за змістовим модулем 2	60		30			30						
Модуль 2												

Змістовий модуль 2. Живописне зображення голови											
Тема 4. Натюрморт із гіпсовою головою	10		6		4						
Тема 5. Голова натурника. (Гризайль)	15		6		9						
Тема 6. Одягнена напівфігура з руками.	15		6		9						
Разом за змістовим модулем 2	40		18		22						
Змістовий модуль 3. Рельєф											
Тема 7. Копії мотивів Давньоруської рельєфної пластики	10		6		4						
Тема 8. Декоративний натюрморт. (Рельєф, творче рішення)	10		6		4						
Разом за змістовим модулем 3	20		12		8						
Усього годин	120		60		60						
7/8 семестр											
Модуль 1											
Змістовий модуль 1. Конструктивний рисунок фігури людини											
Тема 1. Рисунок гіпсової статуї з елементами інтер'єру.	12		6		6						
Тема 2. Рисунок чоловічої фігури з елементами інтер'єру.	24		12		12						
Тема 3. Рисунок жіночої фігури.	24		12		12						
Разом за змістовим модулем 1	60		30		30						
Змістовий модуль 2. Живописне зображення фігури в інтер'єрі											
Тема 4. Фігура в інтер'єрі	20		6		12						

Тема 5. Етюд архітектурного об'єкту з фігурою	10		6			6						
Разом за змістовим модулем 2	30		12			18						
Усього годин	90		42			48						

5. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1 семестр		
Змістовий модуль 1.		
Конструктивний рисунок і архітектурні деталі.		
1	Лінійно-конструктивний рисунок побудови геометричних тіл (куб, циліндр, конус, піраміда). Створити композицію з геометричного тіла - куба, опанувати закон перспективи побудови об'єкта на одну точку сходу, передати лінійно повітряну перспективу. Лінійно-конструктивний рисунок складної геометричної форми з вписаними окружностями (за уявою). Створити композицію зі стрічки, яка складається з геометричної фігури - квадрат, в кожен квадратний сегмент вписати окружність, опанувати закон перспективи побудови об'єкта на одну точку сходу, передати лінійно повітряну перспективу	12
2	Конструктивний рисунок з тональним вирішенням (тіла обертання. Ваза). Виконати конструктивний рисунок тіла обертання - ваза, передати світлотіньові відносини, вирішити повітряну перспективу.	6
3	Малюнок рослинних орнаментів (трилисник, п'ятилисник).	6
4	Постановка з геометричних та архітектурних деталей і драперією у просторі.	6
2 семестр		
Змістовий модуль 2.		
Гіпсові частини обличчя та моделі голови		
5	Конструктивний рисунок черепа. Виконати конструктивний рисунок черепу в двох положеннях (тричверті, профіль) з домінуючим одним на вибір, передати світлотіньові відносини, вирішити повітряну перспективу.	6
6	Рисунок гіпсових губ Давида	4
7	Рисунок гіпсового носа Давида	4

8	Рисунок гіпсового ока Давида	4
9	Рисунок гіпсового вуха Давида	4
10	Рисунок жіночої гіпсової голови. Конструктивний рисунок гіпсової обрубковки голови, передати світлотіньові відносини, вирішити повітряну перспективу.	4
11	Рисунок гіпсової голови. Конструктивний рисунок гіпсової голови з плечовим поясом, передати світлотіньові відносини, вирішити повітряну перспективу.	4
	Разом	60

3 семестр

Змістовий модуль 1. Голова людини

1	Тональний рисунок просторового натюрмрту в інтер'єрі з урахуванням простору і деталей. Ознайомлення з особливостями лінійно-конструктивної побудови гіпсових тіл, набуття навичок побудови перспективи, ознайомлення з конструктивними особливостями предметів гранних і круглих гіпсових тіл, власна і падаюча тіні, знайомство з особливостями розподілення світла на драперії і гіпсових тілах.	8
2	Рисунок гіпсової голови. Конструктивний рисунок гіпсової голови з плечовим поясом, передати світлотіньові відносини, вирішити повітряну перспективу.	10
3	Конструктивний рисунок живої голови. Конструктивний рисунок живої голови м'якими матеріалами, передати світлотіньові відносини, вирішити повітряну перспективу.	12
	Разом	30

4 семестр

Змістовий модуль 2. Живопис

4	Гризайль (натюрморт). Тональна передача, повітряна перспектива.	8
5	Кольоровий рефлекс. Натюрморт із гіпсових тіл на фоні контрастних драперій. Вивчити закономірності побудови форми з урахуванням впливу кольору оточуючого середовища, простежити виконання кольорових рефлексів. Гуаш. Акварель.	8
6	Тепла гама кольорів. Натюрморт. Натурна постановка в теплій гамі кольорів. Акварель. Гуаш.	8
7	Холодна гама кольорів. Натюрморт. Натурна постановка у холодній гамі кольорів. Акварель. Гуаш.	8

Разом		30
Усього годин		60
5 семестр		
Змістовий модуль 1.		
Конструктивний рисунок фігури людини		
1	Стопа. Рисунок у різних положеннях. Виконується конструктивно-анатомічний рисунок із застосуванням тону; передання пластики, пропорцій, характерних особливостей форм зображуваного об'єкту.	8
2	Кість. Рисунок у різних положеннях. Виконується конструктивно-анатомічний рисунок із застосуванням тону; передання пластики, пропорцій, характерних особливостей форм зображуваного об'єкту	8
3	Рисунок одягненої напівфігури з руками. Конструктивний та анатомічний аналіз тіла людини, взаємозалежність між плечовим і газовим поясом при зображенні стоячої постаті людини, пропорції, центр ваги, симетричність, вибір точки зору, лінія горизонту, композиція, конструктивно-пластична побудова, пластичне моделювання, узагальнення форми, цілісність сприйняття.	14
6 семестр		
Змістовий модуль 2.		
Живописне зображення голови		
4	Натюрморт із гіпсовою головою. Передати світло-тонові та кольорові відношення предметів, врахувати дію рефлексів. (Гуаш, акварель).	4
5	Голова натурника. Гризайль. Опанувати прийоми моделювання форми голови у живописі. (Акварель).	9
6	Голова натурника з плечовим поясом на світлому тлі. Виявити об'ємну форму засобами живопису, передати характер освітлення, кольорові відносини. (Гуаш, акварель).	9
Змістовий модуль 3.		
Рельєф		
7	Копії мотивів давньоруської рельєфної пластики. Передання пластики, пропорцій, характерних особливостей форм зображуваного об'єкту.	4
8	Декоративний натюрморт. Рельєф. Творче рішення. Передання пластики, пропорцій, характерних особливостей форм зображуваного об'єкту.	4
Разом		60
7 семестр		
Змістовий модуль 1.		
Конструктивний рисунок фігури людини		

1	Рисунок гіпсової статуї з елементами інтер'єру. За допомогою засобів конструктивно-аналітичного рисунку виявити пластику, пропорції, характерні особливості форми зображувального об'єкту.	6
2	Рисунок чоловічої фігури в інтер'єрі. Провести конструктивно-пластичний аналіз форми об'єкту. Опанувати прийоми передачі особливостей натури засобами світлотіньового рисунка.	12
3	Рисунок живої фігури. Опанувати прийоми конструктивної побудови тіла людини та пластичний аналіз форми об'єкту.	12
Разом		30
8 семестр		
Змістовий модуль 2.		
Живописне зображення фігури в інтер'єрі		
4	Фігура в інтер'єрі. Забезпечити колористичний зв'язок фігури з інтер'єром, передати світлові-тіньові та кольорові відношення, враховуючи освітлення інтер'єру.	6
5	Етюд архітектурного об'єкту з фігурою. Забезпечити колористичний зв'язок фігури з архітектурним об'єктом і навколишнім середовищем, передати світлові-тіньові та кольорові відношення.	6
Разом		12
Усього годин		42

6. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1 семестр		
1	виконати рисунок геометричних тіл (куби, паралелепіпеди) побудованих на одну точку сходу (за уявою) виконати рисунок складної геометричної форми (стрічка) яка знаходиться на площині; виконати рисунок килимів побудованих на дві точки сходу.	6
2	виконати рисунок постановки зі складними круглими тілами; виконати рисунок табуретів в різних положеннях	6
3	виконати композицію з простих геометричних побутових предметів.	6
4	виконати рисунок стільця з драперією (передача тоном) виконати конструктивний рисунок драперії	6
5	лінійно-конструктивний рисунок анатомічних таблиць черепа	6

<i>2 семестр</i>		
6	лінійно-конструктивний рисунок анатомічних таблиць губів	6
7	лінійно-конструктивний рисунок анатомічних таблиць носів	6
8	лінійно-конструктивний рисунок анатомічних таблиць очей	6
9	лінійно-конструктивний рисунок анатомічних таблиць ушей	6
10	анатомічні, конструктивні, натурні зарисовки голови;	6
Разом		60
<i>3 семестр</i>		
1	начерки фігури людини, лінійні, плямові (з використанням туші) графітним олівцем або м'якими матеріалами	6
2	анатомічні, конструктивні, натурні зарисовки носа; анатомічні, конструктивні, натурні зарисовки ока	12
3	виконати конструктивний рисунок живої голови	12
<i>4 семестр</i>		
4	грязайль, натюрморт (2–3 предмети)	6
5	натюрморт з 2–3 предметів з проявом кольорового рефлексу	8
6	натюрморт у теплій гамі кольорів	8
7	натюрморт у холодній гамі кольорів	8
Разом		60
<i>5 семестр</i>		
1	анатомічні, конструктивні, натурні зарисовки носа; анатомічні, конструктивні, натурні зарисовки ока	6
2	анатомічні зарисовки стоїш в різних положеннях	6
3	анатомічні зарисовки руки в різних положеннях	6
4	виконати конструктивні рисунки одягненої папівфігури	6
<i>6 семестр</i>		
5	Копія етюд голови	9
6	Копія етюд голови. Грязайль	9
7	Етюд напівфігури натурника	10
8	Зарисовки та начерки аналогів Давньоруської пластики та самостійне доопрацювання аудиторного завдання	8
Разом		60
<i>7 семестр</i>		
1	Короткочасні зарисовки людей	3
2	Короткочасні зарисовки людей в інтер'єрі.	4
3	Рисунок інтер'єру	4
<i>8 семестр</i>		
4	Етюд фігури в інтер'єрі	4
5	Етюд архітектурної будови	3
Разом		18

7. Індивідуальні завдання

Навчальним планом не передбачено

8. Методи навчання

Інтегровані методи навчання:

Творчі, проблемно-пошукові методи спираються на самостійну, творчу пізнавальну діяльність студентів. Як відомо, поняття «творчість» - це створення нового, оригінального, суспільно-цінного матеріального або духовного продукту.

Наочні методи - ілюстрація та демонстрація.

9. Методи контролю

Загальнонавчаний дидактичний принцип міцності знань, умінь і навичок, який базується на таких вимогах:

- систематичність обліку та контролю;
- всеохопленість (усебічність, повнота) обліку та контролю;
- диференційованість (за окремим предметом) та індивідуальність (за стилем і формами контролю);
- об'єктивність оцінювання;
- урізноманітнення видів і форм контролю в діяльності викладача;
- єдність вимог до контролю з боку всього науково-педагогічного колективу. Поточний контроль здійснюється в кінці кожного виконаного практичного

завдання за темою аудиторної і самостійної роботи і має за мету перевірку рівня практичних і самостійних знань студента. Форма проведення поточного контролю під час навчальних занять є перегляд.

Підсумковий контроль - залік, проводиться на останньому практичному занятті в формі перегляду. Підсумкова оцінка студента складається з суми виконаних практичних завдань і самостійних.

10. Розподіл балів, які отримують студенти

1/2 семестр

I Семестр

Поточне тестування, самостійна робота та індивідуальні завдання				Разом за модулі та СРС	Атестація	Сума
Модуль 1						
Змістовий модуль 1						
Т 1	Т 2	Т 3	Т 4			
16	16	16	22	85 (70+15)	15	100

II Семестр

Поточне тестування, самостійна робота та індивідуальні завдання							Разом за модулі та СРС	Атестація	Сума
Модуль 2									
Змістовий модуль 2									
T 5	T 6	T 7	T 8	T 9	T 10	T 11			
10	9	9	9	9	11	13	85 (70+15)	15	100

3/4 семестр

III Семестр

Поточне тестування, самостійна робота та індивідуальні завдання			Разом за модулі та СРС	Атестація	Сума
Модуль 1					
Змістовий модуль 1					
Т 1	Т 2	Т 3			
10	25	35	85 (70+15)	15	100

IV Семестр

Поточне тестування, самостійна робота та індивідуальні завдання				Разом за модулі та СРС	Атестація	Сума
Модуль 2						
Змістовий модуль 2						
Т 6	Т 6	Т 7	Т 8			
16	18	18	18	85 (70+15)	15	100

5/6 семестр

V Семестр

Поточне тестування, самостійна робота та індивідуальні завдання			Разом за модулі та СРС	Атестація	Сума
Модуль 1					
Змістовий модуль 1					
Т 1	Т 2	Т 3			
20	20	30	85 (70+15)	15	100

VI Семестр

Поточне тестування, самостійна робота та індивідуальні завдання		Разом за модулі та СРС	Атестація	Сума
Модуль 2				
Змістовий модуль 2	Змістовий модуль 3			

T 4	T 5	T 6	T 7	T 8			
13	13	15	13	16	85 (70+15)	15+15	100

7/8 семестр

VII Семестр

Поточне тестування, самостійна робота та індивідуальні завдання			Разом за модулі та СРС	Атестація	Сума
Модуль 1					
Змістовий модуль 1					
Т 1	Т 2	Т 3			
20	25	25	85 (70+15)	15	100

VIII Семестр

Поточне тестування, самостійна робота та індивідуальні завдання		Разом за модулі та СРС	Атестація	Сума
Модуль 2				
Змістовий модуль 2				
Т 4	Т 5			
35	35	85 (70+15)	15	100

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
75-81	C		
69-74	D	задовільно	
60-68	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
1-34	F	незадовільно з обов’язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов’язковим повторним вивченням дисципліни

11. Методичне забезпечення

1. Навчально-методичний комплект (роздатковий навчальний матеріал, вказівки до самопідготовки до практичних занять).

2. Комплект тестових завдань для поточного контролю.

12. Рекомендована література

Базова

1. Тихонов, С. В. Рисунок. Специальность «Архитектура» / С. В. Тихонов, В. Г. Демьянов, В. Б. Подрезков. - М.: Стройиздат, 1983. - 296 с.
2. Кирцер, Ю. М. Рисунок и живопись: практическое пособие / Ю. М. Кирцер. - М.: Высшая школа, 1992. - 270 с.
3. Маслов, Н. Я. Пленер. Практика по изобразительному искусству: учебное пособие для студентов / Н. Я. Маслов. - М.: Просвещение, 1994. - 112 с.
4. Гамаюнов, В. Н. Рисунок и живопись / В. Н. Гамаюнов. - М.: [б. в.], 1999. - 163 с.
5. Кириллов, А. Ф. Черчение и рисование / А. Ф. Кириллов. - М.: Высш. шк., 2001. - 333 с.
6. П. Кирцер, Ю. М. Рисунок и живопись / Ю. М. Кирцер. - М.: Высш. шк., 1992. - 270 с.
7. Таранов, Н. Н. Основы учебного рисунка и производственной графики: учебное пособие / Н. Н. Таранов, С. И. Иванов. - Львов.: Свит., 1992. - 208 с.
8. Ли Н. Основы учебного академического рисунка. – М.: Эксмо, 2011.

Допоміжна

9. Авсмян, О. А. Натура и рисование по представлению / О. А. Авсмян. - М.: Изобразительное искусство, 1985. - 149 с.
10. Горбенко, А. А. Акварельная живопись для архитекторов / А. А. Горбенко. - К.: Будівельник, 2007. - 128 с.
11. Гордон, Л. Рисунок. Техника рисования головы человека / Л. Гордон. - М.: Эксмо, 2004. - 120 с.
12. Раннев, В. Р. Интерьер / В. Р. Раннев. - М.: Высш. шк., 1993. - 230 с.
13. Фостер, У. Анатомия человека. Уроки рисунка и живописи / У. Фостер - М.: ООО Издательство Астрель, 2004. - 31 с.
14. Яблонский, В. А. Преподавание предметов «Рисунок» и «Основы композиции» / В. А. Яблонский. - М.: Высш. шк., 2003. - 127 с.